

René Descartes (Renatus Cartesius) (1596-1650)

Hvorfor er Descartes viktig?

- Descartes sies være den moderne tenkningens far
Hvorfor?
- Descartes' drøm.
- Viktige vitenskapelige og filosofiske bidrag: matte, fysikk, anatomi/fysiologi, filosofi: kartesiske koordinater, kartesisk mekanisme, kartesisk, tvil, kartesisk dualisme
- Descartes var ikke alene men han var den eneste av de store vitenskapsmenn på tiden som også var en stor filosof
- Vårt verdensbilde, vår selvforståelse, vår plass i verden. Dette vil vi se nærmere på i dag

Det gamle bildet

- Det lille universet
- Jordens spesielle status: ulike naturlover på Jorda og på himmelen. Geosentrisme
- Grunnelementene i naturen og vitenskapen: teleologi (målrettethet) i skaperverket substansielle former
- Vi selv og våre kunnskapsevner og naturen er tilpasset hverandre: verden er nesten som vi oppfatter den ved daglig omgang

Descartes' verdensbilde

- Et utvidet univers. Ingen spesiell status til Jorda
- Naturen=materien=utstrekning (res extensa)
- Materien oppfører seg likt overalt: den er «fargeløs» men egner seg til matematisk behandling og beskrivelse. Det kvantitative og det kvalitative
- Vi=vår sjel=vårt intellekt, er uutstrakte substanser hvis natur består i tenkning (bevissthet, cogitationes): Cogito, ergo sum, jeg tenker derfor er jeg

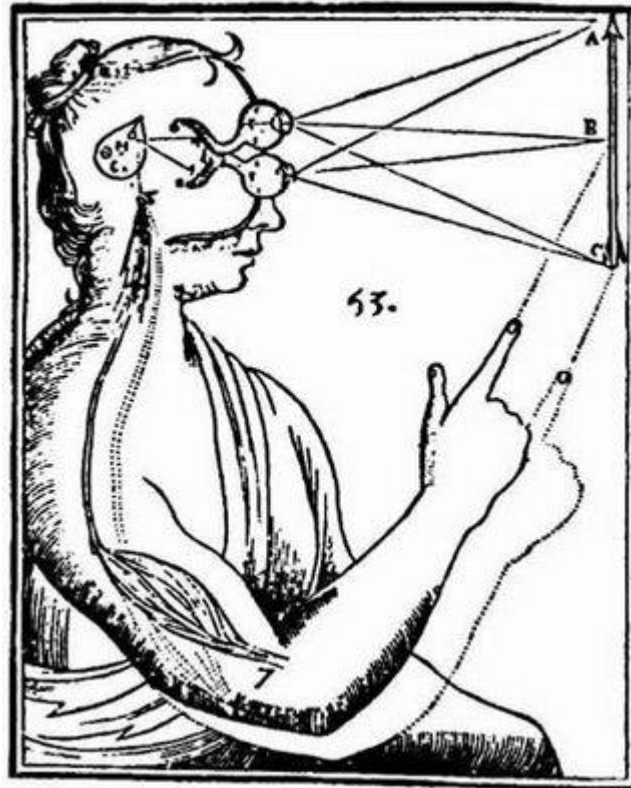
Kunnskapslære (epistemologi)

- Rasjonalisme vs. empirisme
- Descartes : Ifølge Descartes er det fornuften og ikke sansene som er kilden til sikker kunnskap. Hvorfor?
- Sansene gir oss et villedende bilde av virkeligheten: Den røde opplevde fargen tilhører ikke gensen
- Induksjon: generalisering fra enkelte tilfeller.

Kunnskapslære (epistemologi) (forts.)

- Deduksjon: logisk nødvendig slutning fra gitte premisser
- «Analyse»
- Descartes' arbeidshypotese: naturen oppfører seg som en klokke
- Har ettertiden gitt empiristene rett?
- Newton og eplet

Kropp og sjel (tegning av Descartes)

Arven fra Descartes

- Descartes og lingvistikken
- Descartes og subjektiviteten
- The mind/body problem og *glandula pinealis*

Meditasjonene

- Litt om verket: Sex meditasjoner
- Den kartesiske tvil. En metodisk, ikke en reell tvil.
- Sansene, galskapen, drømmen, den mektige onde demonen
- *Cogito ergo sum, sum res cogitans*
- Klare og tydelige idéer.
- Argumentasjonen videre:
- Gud finnes og den ytre verden gjeninnført (revidert)!
- Kartesisk dualisme: sjel og kropp to ulike ting; kartesisk dualisme
- Descartes' syn på dyr og menneskers kropp

Cartesius

